

אמנות חזותית // חט"ב

יחידת לימוד לחטיבת ביניים: בנושא: מורשת יהדות אתיופיה

כתבו וערכו: ליזה שלום, עינת ליצ' אוסרי
עריכה לשונית: מיטל שרף

1. נושא היחידה

התנסות במדיום הצילום והאמנות הדיגיטלית בשיעורי האמנות בחט"ב, תוך מפגש עם תרבות יהודי אתיופיה מבעד לסיפורי עם, נופי אתיופיה ותרבותה החומרית.

2. רציונל לבחירת הנושא

- מטרת היחידות היא להעלות למודעות את מורשת יהדות אתיופיה ואת ייחודה של העדה באמצעות האמנות החזותית. מורשת יהדות אתיופית עשירה בצבעים, בצלילים ובטכניקות. באמצעות היצירות שנבחרו תבוא לידי ביטוי תרבות זו באופן מיטבי.
- שתי יחידות לימוד אלו כוללות כשלושה שיעורים כל אחת.
- השיעורים מיועדים לתלמידי חטיבת הביניים במסגרת לימודי אמנות חזותית.
- תכנית הלימודים "אמנות כתרבות חזותית" בחטיבת הביניים כוללת חמישה פרקים במדיה שונה, היחידות המוצעות ישולבו בשני פרקים: "מדיום הצילום" ו"מדיום האמנות הדיגיטלית".

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

- חיים חיינו כיום שזורים בתרבות חזותית עשירה, מגוונת ומורכבת מאי פעם, כשמכל עבר אנו נחשפים לדימויים חזותיים. התלמידים ילמדו תכנים הקשורים למורשת יהדות אתיופיה באמצעות צילומים וסיפורים, עם דגש על הציר החברתי-קהילתי, הכולל היכרות עם מנהגים, עם תרבות ועם פולקלור.

יחידה 1 - מדיום הצילום

1. מהלך השיעור

• שלב ראשון:

התלמידים ייחשפו לסיפורי עם של יהדות אתיופיה ולנפוי אתיופיה באמצעות צילומים מן הרשת ומצגות מאתר מורשת יהדות אתיופיה.

התלמידים יעבדו בקבוצות ויבחרו מתוך מאגר צילומים שאהבו, כבסיס לסיפור מסע ורשמים מנפוי אתיופיה ותרבותה (כחמישה צילומים).

• שלב שני:

משימת כתיבה קצרה: איסוף מידע הקשור לצילומים שנבחרו: נוף - התייחסות לצורת הנוף באתיופיה; דמויות - התייחסות למקור יהדות אתיופיה; לבוש וכדומה.

• שלב שלישי:

התלמידים יישלבו את דמותם בצילומים שבחרו באמצעות עיבוד צילום: בחירת מיקום, לבוש, מחוות גוף ועוד, בהתאם לסיפורם.

התהליך יהיה יצירת צילומי דיוקן עצמי מותאמים מבחינת זוויות ומרחקי צילום לתמונות השונות שנבחרו.

• התוצר:

יצירת סדרה המספרת סיפור.

2. מטרות מעשיות

• בתחום התוכן:

מפגש עם מוסר ההשכל בסיפורי העם, מפגש ויזואלי עם התרבות האתיופית: אורח חיים, נופים, דמויות, חפצים וכדומה.

העמקת ההיכרות עם תכנים של מורשת יהדות אתיופיה מנקודת מוצא חזותית ומילולית.

• בתחום המיומנויות:

התלמידים יתנסו בחיפוש חזותי ממוקד ברשת.

התלמידים יתנסו בהורדת תמונות מן הרשת בגודל מוגדל.

התלמידים יתנסו בצילום בסדנה ומחוצה לה.

התלמידים ילמדו עיבוד צילום.

• בתחום הערכים:

היכרות עם מגוון תכנים מתרבותה וממורשתה של העדה האתיופית בישראל.

המפגש עם הדימויים החזותיים והספרותיים יאפשר עיבוד ותגובה אישיים.

ההתבוננות בדימויים והעשייה האמנותית מהוות הזדמנות לצייד את

התלמידים בכלים לחשיבה ולקריאה ביקורתית של דימויים חזותיים, המציפים כיום את עולמם של התלמידים.

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

3. מושגים מרכזיים ביחידה

מסגרת (Frame), עומק שדה, ניגודיות, תאורה, אור וצל, מיקוד, טשטוש, צילום ברצף, זווית צילום, Zoom in, Zoom out, פוטומונטאז', הקפאת תנועה, קומפוזיציה

4. משאבי למידה

עבודה בחדר מחשבים עם תוכנות מחשב מתאימות, מצלמות אישיות (מצלמות בטלפון חכם), חדר עם מקרן ומסך.

5. הערכה

מטלה קבוצתית

עבודה בקבוצות קטנות של תלמידים, לצילום הדדי על פי הנחיות התלמידים זה את זה ובניית הסיפור.

מטלה אישית

סדרה בת חמישה צילומים מעובדים.

תערוכה: "מסע בעקבות שבט דן" - בעקבות התכנית, תוצג בחלל בית הספר תערוכת תוצרים של עבודות תלמידים, כסיכום הנושא שנלמד.

יחידה 2 - מדיום האמנות הדיגיטלית

1. מהלך השיעור

- **שלב ראשון:**

התמקדות בחפץ ממורשת יהדות אתיופיה: כלי נגינה, כלי אוכל, כלי שתייה, תוצרי מלאכת יד: פסלוני קרמיקה, מקלעות קש, רקמה וכדומה. חיפוש מוזיקה אתיופית אותנטית הקשורה לחפץ שנבחר.

- **שלב שני:**

כתיבה קצרה על החפץ הנבחר: שמו, שימושו בהקשר מורשת יהודי אתיופיה ועוד.

- **שלב שלישי:**

הכנת סרטון הנפשה של חפצים המתאר מפגש בין תרבויות: החפץ כמייצג את תרבות יהודי אתיופיה, במפגש עם תרבות ישראלית בסביבה אורבנית. בליווי מוזיקה אתיופית אותנטית.

שלב זה מאפשר שיתוף פעולה עם יוצאי אתיופיה - חבר מכיתתי, שכן וכו'.

- **תוצר סופי:**

סרטון בטכניקת Stop motion, המתאר מפגש בין-תרבותי.

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

2. מטרות מעשיות

- **בתחום התוכן:**

היכרות מעמיקה עם חפץ של מורשת יהדות אתיופיה מנקודת מוצא חזותית ומילולית.
היכרות ומפגש עם מוזיקה אתיופית אותנטית.

- **בתחום המיומנויות:**

התלמידים יתנסו בצילום בסדנה ומחוצה לה.
התלמידים יתנסו בבימוי, במשחק ובהבניית סיפור.
התלמידים ילמדו ויתנסו בטכניקת Stop motion.

- **בתחום הערכים:**

מפגש עם סיפורי העם, אורח החיים ומורשתם התרבותית של יהודי אתיופיה.
פיתוח חשיבה ויצירתיות.
פיתוח מיומנויות יצירה במדיה דיגיטלית.

3. מושגים מרכזיים ביחידה

מסגרת (Frame), עומק שדה, ניגודיות, תאורה, אור וצל, מיקוד פסקול, טשטוש, צילום ברצף, זווית צילום, Zoom in, Zoom out, הקפאת תנועה, קומפוזיציה, בימוי, משחק, Stop motion

4. משאבי למידה

עבודה בחדר מחשבים עם תוכנות מחשב מתאימות, מצלמות אישיות (מצלמות בטלפון חכם), חדר עם מקרן ומסך

5. הערכה

מטלה קבוצתית

צילום ועריכת סרטון ב- Stop motion בליווי פסקול.

ערב שכבתי של הקרנת הסרטונים
ההפקה והתכנון באחריות התלמידים.

6. מקורות המידע

חג הסיגד בקרב יהודי אתיופיה:

<http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=19049>

http://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/AgafPituachPedagogi/history_hag_hasiged.pptx

מנהגים ומסורת דתית בקרב יהדות אתיופיה:

<http://lib.toldot.cet.ac.il/pages/item.asp?item=7247>

יהדות אתיופיה:

http://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/Tarbutisraelmoreshet/Tzeyda_Ethypian_ZehutVetarbut.pdf

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

צילום קהילת יהדות אתיופיה בישראל:

<http://www.jewishagency.org/he/blog/7606/article/32226>

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3479336,00.html>

מוזיקה אתיופית:

https://www.youtube.com/watch?v=XMuxKEgDX_8

<https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%95%D7%96%D7%99%D7%A7%D7%94%D7%90%D7%AA%D7%99%D7%95%D7%A4%D7%99%D7%AA>

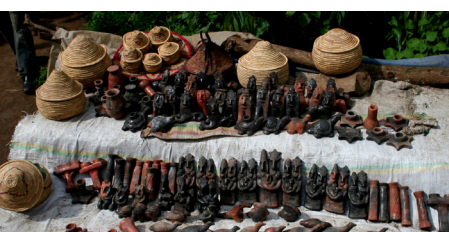
תרבות האוכל של יהדות אתיופיה:

<http://www.peopleil.org/details.aspx?itemID=7394>

<http://www.haaretz.co.il/food/dining/.premium-1.2574179>

מוזיקה וצילומים:

<https://www.youtube.com/watch?v=4TCOQJibZU8>

נוף באתיופיה

מגן דוד בכפר ואלאקה

צילום: בני וודו, Cc-by-sa-3.0

אינג'רה - פיתה מקמח טף

קראר - לירה עם שישה מיתרים

